

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

© 2014 ОСТАПЕНКО В. М.

УДК 336.64

Остапенко В. М. Публічно-приватне партнерство в контексті реалізації державної фінансової політики

У результаті дослідження було проаналізовано сучасні тенденції розвитку економіки України. Виділено проблеми, що пов'язані з реалізацією фінансової політики держави. Розглянуто сутність державної фінансової політики, її напрями (такі, як бюджетно-податкова та грошово-кредитна), структурні компоненти та завдання. Виділено місце публічно-приватного партнерства як інструмента реалізації фінансової політики. Обґрунтовано завдання в процесі реалізації цілей сучасної фінансової політики, які може бути виконано за допомогою публічно-приватного партнерства. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є формування практичних рекомендацій щодо використання ППП у процесі реалізації фінансової політики держави. Подальше вдосконалення ППП пов'язано з розробкою ефективних механізмів його впровадження та оптимізації його фінансової структури.

Ключові слова: фінансова політика, публічно-приватне партнерство, фінансовий механізм, інструмент.

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 23.

Остапенко Вікторія Миколаївна – аспірантка, кафедра банківської справи, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: VictoriaOstapenko1988@gmail.com

УДК 336.64

UDC 336.64

Остапенко В. М. Публично-частное партнерство в контексте реализации государственной финансовой политики

В результате исследования были проанализированы современные тенденции развития экономики Украины. Выделены проблемы, связанные с реализацией финансовой политики государства. Рассмотрена сущность государственной финансовой политики, ее направления (такие как бюджетно-налоговая и денежно-кредитная), структурные компоненты и задачи. Выделено место публично-частного партнерства как инструмента реализации финансовой политики. Обоснованы задачи в процессе реализации целей современной финансовой политики, которые могут быть выполнены с помощью публично-частного партнерства. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является формирование практических рекомендаций по использованию ППП в процессе реализации финансовой политики государства. Дальнейшее совершенствование ППП связано с разработкой эффективных механизмов его внедрения и оптимизации его финансовой структуры.

Ключевые слова: финансовая политика, публично-частное партнерство, финансовый механизм, инструмент.

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Библ.:** 23.

Остапенко Виктория Николаевна – аспирант, кафедра банковского дела, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: VictoriaOstapenko1988@gmail.com

Ostapenko V. M. Public-private Partnership in the Context of Realisation of the State Financial Policy

In the result of the study the article analyses modern tendencies of development of economy of Ukraine. It marks out problems connected with realisation of the state financial policy. It considers the essence of the state financial policy, its directions (such as budget-tax and monetary-credit), structural components and tasks. It emphasises the place of the public-private partnership as an instrument of realisation of the financial policy. It justifies tasks in the process of realisation of goals of the modern financial policy, which could be carried out with the help of the public-private partnership. The prospect of further studies in this direction is formation of practical recommendations on the use of the public-private partnership in the process of realisation of the state financial policy. Further improvement of the public-private partnership is connected with development of efficient mechanisms of its introduction and optimisation of its financial structure.

Key words: financial policy, public-private partnership, financial mechanism, instrument.

Pic.: 4. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 23.

Ostapenko Victoria M. – Postgraduate Student, Department of Banking, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: VictoriaOstapenko1988@gmail.com

Незважаючи на стрімке економічне зростання в 2006 – 2007 рр. і низький рівень інтегрованості у світове господарство, Україні не вдалося уникнути фінансової кризи. Загостренню негативних тенденцій сприяли внутрішні та зовнішні дестабілізуючі фактори, які в переважній більшості були пов'язані з прорахунками в економічній політиці і, особливо, недостатнім і неефективним регулюванням фінансових відносин. Органи управління фінансовою системою України та її фінансові інститути виявилися не в змозі назвати справжні причини розвитку кризових процесів і, що найголовніше, не змогли дати їм пояснення і запропонувати заходи з подолання.

Побудова ефективної системи взаємовідносин між державою та приватним сектором дозволить залучати додаткові фінансові ресурси у масштабні державні програми, знизити витрати бюджету, стимулювати ділову активність підприємств і більш ефективно використовувати бюджетні кошти. Зазначене актуалізує потребу концентрування

зусиль на аналізі тенденцій реалізації фінансової політики та обґрунтуванні впровадження публічно-приватного партнерства як новітній інструмент, що сприятимуть оптимізації її компонентів та підвищенню ефективності її реалізації.

Питання дослідження теоретичних і практичних основ здійснення фінансової політики привертало увагу багатьох радянських учених ще у XIX – XX ст., зокрема Л. І. Абалкіна, А. І. Буковецького, О. Е. Вознесенського, І. Х. Озерова, І. І. Янжул, а також займають чільне місце в роботах українських науковців І. М. Вахович [2], В. М. Гейця [4], В. В. Зимовця [7], Л. А. Лазебника [9], Н. С. Танклевської [21], В. М. Федосова [22] та інших. Проте деякі важливі теоретико-методичні аспекти формування державної фінансової політики та інструменти підвищення її ефективності досі не дістали належного висвітлення. Зокрема, не визначено ролі публічно-приватного партнерства в контексті реалізації фінансової політики держави, як інструменту, що виконує функції забезпечення і регулювання, а також впливає на окремі напрями фінансової політики держави.

Мета статті – визначити та обґрунтувати основні результати та проблеми реалізації фінансової політики в Україні, на основі чого поглибити сутність державної фінансової політики й визначити в ній місце публічно-приватного партнерства з урахуванням сучасних вимог розвитку національної економіки.

Розширення і поглиблення процесу економічної інтеграції, перехід до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку потребує стійкого зростання та поліпшення якісних показників соціально-економічного розвитку країни. За даними звіту Всесвітнього економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність у 2013 – 2014 рр. серед 148 країн, Україна посідає 84 місце, отримавши показник 4,05 бали з 7 можливих. Так, за цим індексом України знизилася на 11 позицій (хоча в попередньому році зросла на 9 позицій, тим самим перемістилася з 82-го на 73-є місце). Майже всі складові індексу зазнали зменшення свої позиції в середньому на 3-7 пунктів, проте найбільші падіння відбулися за показниками «Макроекономічне середовище» (з 90 на 107 місце) та «Інновації» (з 71 на 93 місце). Слід зазначити, що інновації є залежними від загального економічного становища в країні, тому перш за все необхідно дослідити тенденції та причини погіршення макроекономічного середовища в Україні (табл. 1).

оптимізація діяльності фінансового сектора, удосконалення управління фінансової системою тощо, що також впливає на ділову активність в країні, здійснюються в процесі проведення реалізації фінансової політики.

У складі фінансової політики автори [1; 2; 3; 20; 21] виділяють два напрямки: бюджетно-податкову (фіскальну), яка об'єднує зусилля з реалізації заходів в області податкової та інвестиційної політик, політики управління державними витратами і державним боргом (табл. 2), а також грошово-кредитну – грошової емісії, цін, валютних операціях, кредиту і процентної ставки (іноді враховують страхування, соціальну сферу та фінансовий ринок).

Обсяги державних запозичень мають сталу тенденцію до зростання. У порівнянні з 2002 р. у 2012 р. вони зросли в 9 разів. Це свідчить про зростаючу залежність Державного бюджету України від державних запозичень. Головною причиною цього є зростання витрат, особливо з погашення боргових зобов'язань, несплачених у попередні роки (рис. 1).

Ми погоджуємося з думкою автора [8], що до основних завдань фінансової політики на рівні держави належить фінансування таких напрямів розвитку, як: забезпечення реалізації соціальних програм; фінансування розвитку господарського комплексу країни; проведення структурної перебудови економіки; забезпечення фінансування обороноздатності країни; фінансування органів державного

Таблиця 1

Динаміка зміни GCI для України у розрізі макроекономічних показників

Рік	Показник	Макроекономічне середовище	Збалансованість урядового бюджету, % ВВП	Валові національні заощадження, % ВВП	Інфляція, % річна зміна	Державний борг, % ВВП	Кредитний рейтинг країни, 0 – 100 (кращий)
2008 – 2009 (134)	I	4,6	-1,3	18,8	12,8	13,4	-
	M	91	78	85	127	18	-
2009 – 2010 (133)	I	4	-1,5	20,4	25,2	19,9	-
	M	106	68	72	129	27	-
2010 – 2011 (139)	I	3,6	-11,4	15,6	15,9	31,3	32,1
	M	125	134	96	134	52	99
2011 – 2012 (142)	I	4,2	-5,8	17,8	9,4	40,5	37
	M	112	105	85	126	76	90
2012 – 2013 (144)	I	4,4	-2,7	17,5	8	36,5	34,4
	M	90	68	85	107	61	94
2013 – 2014 (148)	I	4,2	-4,6	10,1	0,6	37,4	32,7
	M	107	112	127	1	60	99

* I – індекс, M – місце.

** Складено за даними The Global Competitiveness Report // <http://www3.weforum.org>

Слід звернути увагу на опитування респондентів Глобального індексу конкурентоспроможності, які серед найбільш проблемних факторів, що стримують розвиток економіки України, виділили такі, як: доступ до фінансування (15,3%), корупція (14,0%), податкове регулювання (13,6%), податкові ставки (10,5%), неефективна бюрократія уряду (7,9%), інфляція (6,6%), валютне регулювання (1,8%) та інше. Тому пріоритетними напрямками мають стати складові індексу «стабілізація фінансового сектора України» (114-е місце) та «підвищення рівня розвитку бізнесу» (91-е місце). Мобілізація, розподіл і використання фінансових ресурсів, залучених для забезпечення певної діяльності,

управління; забезпечення розвитку міжнародних відносин; створення належних умов для розвитку територій.

Аналізуючи політику видатків в Україні у 2012 р. (рис. 2), слід зазначити, що найбільшу частину державних видатків спрямовано на соціальний захист і соціальне забезпечення (25%), що не є основою розвитку країни. Позитивним моментом у розподілі державних витрат є фінансування освіти (21%), і це зумовлено розвитком економіки України, орієнтовану на модель «економіки знань». Економічна діяльність займає лише 13%, що недостатньо для реалізації державних стратегій та програм, спрямованих на інвестиційно-інноваційного розвиток економіки України.

Показники ефективності бюджетно-податкової політики в Україні

Рік	Доходи		Видатки		Кредитування		Дефіцит		Державний борг	
	млн грн	% до ВВП	млн грн	% до ВВП	млн грн	% до ВВП	млн грн	% до ВВП	млн грн	% до ВВП
2002	61954	27,4	60490	26,8	-1806	-0,1	-1635,4	-0,74	64468	33,5
2005	134183	30,4	141699	32,1	290,7	0,1	7806,3	1,8	63144	17,7
2007	219937	30,5	226054	31,4	1583,9	0,2	7701,7	1,1	80549	12,3
2008	297893	31,4	309204	32,6	2813,8	0,3	14124,5	1,5	88745	20,0
2009	272967	29,9	307399	33,7	2825,8	0,3	37258,1	4,1	189410	34,8
2010	314506	29,1	377843	34,9	1348,4	0,1	64684,9	6	317904	39,5
2011	398554	30,3	416854	31,7	4757,9	0,4	23057,9	1,8	432236	35,9
2012	445525	31,6	492455	35	3856,3	0,3	50785,7	3,6	515510	36,8

* Складено на основі даних Державного Комітету Статистики України // www.ukrstat.gov.ua

Рис. 1. Структура фінансування державного бюджету України

* Складено на основі даних Державного Комітету Статистики України // www.ukrstat.gov.ua

Рис. 2. Розподіл видатків за напрямками діяльності в Україні у 2012 рік

* Складено на основі даних Державного Комітету Статистики України // www.ukrstat.gov.ua

Ускладнення процесів економічних трансформацій, посилення їх динамізму, фінансова криза та її негативні наслідки виявили, що наявна фінансова політика виявилася неадекватною і неефективною, не в змозі адекватно і своєчасно реагувати на такі події, що підтверджують показники реалізації грошово-кредитної політики в Україні (табл. 3). Про це свідчать обсяги кредитів і депозитів, які мають тенденцію до збільшення, проте темп зростання значно нижче, аніж в докризовий період. Відсоток збиткових підприємств на рівні 35 – 40% доводить необхідність удосконалення кредитної політики держави по відношенню до приватного сектору, а також розробки напрямів стимулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання.

Ми вважаємо, що вдосконалення фінансової політики має спиратися на створення стимулів для економічних агентів, адже саме фінансова політика дає можливість державі залучити до специфічної співпраці всіх суб'єктів сучасної ринкової економіки з метою досягнення реальних поточних (макроекономічної збалансованості, бездефіцитності бюджету, оптимального обсягу державного боргу, тощо) і стратегічних результатів (безперервного економічного розвитку країни, зростання ВВП, інвестицій,

платоспроможності країни). Загальні засади вдосконалення фінансової політики на середньо- та довгострокову перспективу викладені у Посланні Президента України до ВРУ «Про внутрішнє та зовнішнє становище України» [13] та «Модернізація України – наш стратегічний вибір» [10], серед яких, на нашу думку, головними є:

- ✦ узгодження бюджетно-податкової політики із завданнями інвестиційної стратегії;
- ✦ трансформація бюджетних ресурсів у реальний чинник соціально-орієнтованого економічного зростання, перетворення бюджетного механізму на ефективний інструмент соціально-економічної стратегії;
- ✦ зниження податкового тиску, запровадження податкових стимулів інноваційної діяльності та нагромадження капіталу;
- ✦ встановлення балансу між доходами та зобов'язаннями держави
- ✦ управління державними активами та державним боргом тощо.

Як зазначено в роботі [3, с. 15] найбільш динамічною та ефективною частиною фінансової політики є фінансовий механізм, склад і структура якого визначаються рівнем розвитку економіки, відносинами власності, історичними та національними особливостями окремої країни. Загальноприйнято вважати, що фінансовий механізм – це комплекс фінансових методів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. Ми виявили, що автори [3; 6; 8; 9; 20; 22] до складу фінансового механізму включають такі основні елементи, як методи, важелі, інструменти, нормативно-правове, інформаційне та організаційне забезпечення. Слід зауважити, що інструменти фінансової політики можна поділити на інструменти фінансового забезпечення, що, фактично, є джерелами фінансового забезпечення, та інструменти фінансового регулювання, за допомогою яких держава здійснює свій вплив (рис. 3). Як вірно зазначається у дослідженні В. М. Федосова [22], вплив держави здійснюється головним чином не через розширену систему державного регламентування фінансових відносин, а на основі, по-перше, вибору найважливіших, ключових напрямів цього регулювання, а, по-друге, застосування дійових та ефективних фінансових інструментів і важелів впливу. Одним з таких інструментів, на нашу думку, може стати публічно-приватне партнерство (ППП).

Таблиця 3

Показники ефективності монетарної політики в Україні

Рік	Кредити надані (млн грн)	Депозити залучені (млн грн)	Інвестиції в основний капітал (млн грн)	Фінансовий результат підприємств (млн грн)	Кількість підприємств, що одержали збиток, %
2006	245230	185 917	125254	76253,4	33,5
2007	426867	283 875	188486	135897,9	32,5
2008	734022	359 740	233081	8954,2	37,2
2009	723295	334 953	151777	-42414,7	39,9
2010	732823	416 650	150667	58334	41
2011	801809	491 756	209130	122210	34,9
2012	815142	572 342	238174	101885	35,5

* Складено на основі даних Державного Комітету Статистики України // www.ukrstat.gov.ua

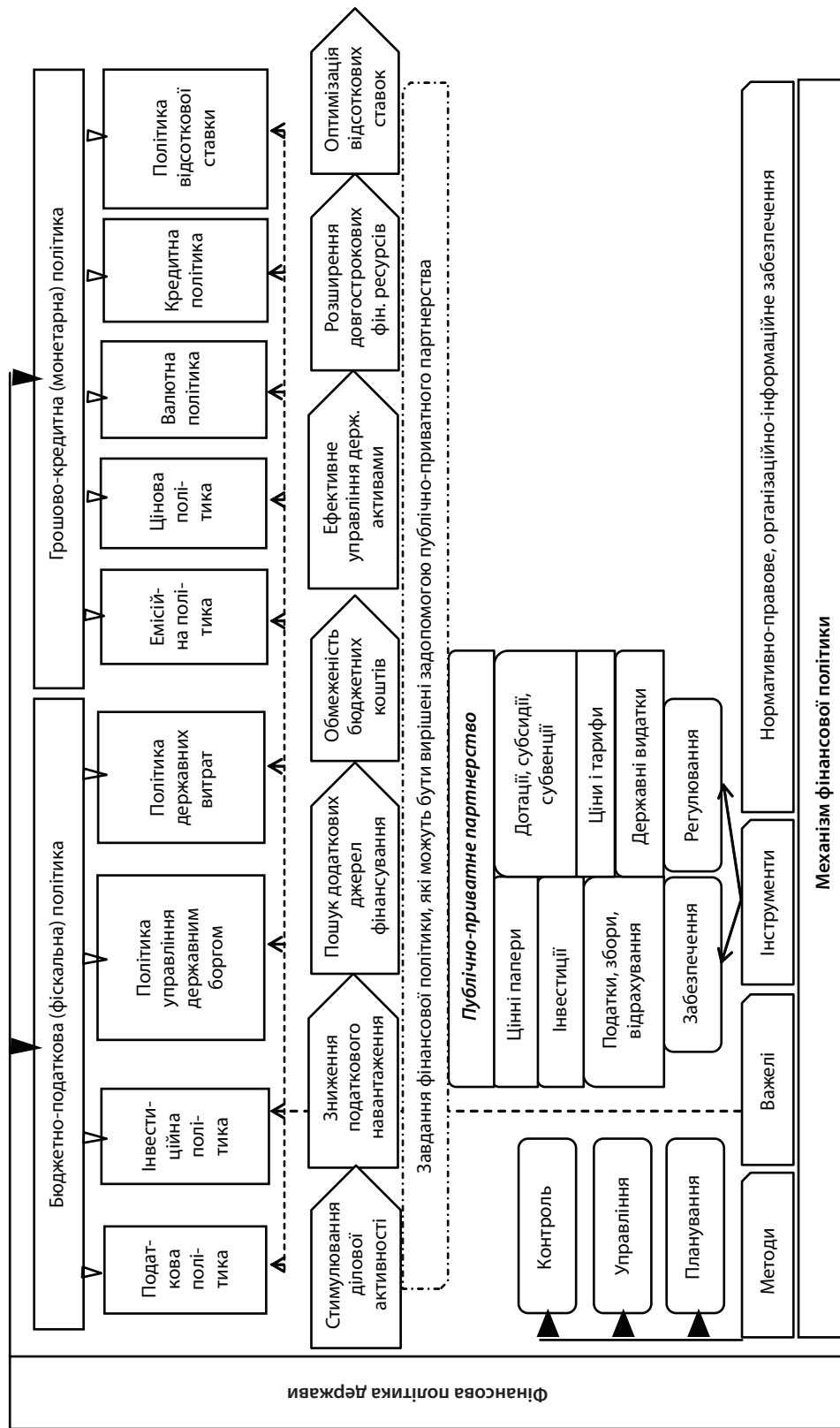

Рис. 3. Структурна-логічна схема місця ППП у процесі реалізації фінансової політики держави

Публічно-приватне партнерство визначено як один із ключових механізмів реалізації політики модернізації економіки України, вирішення важливих соціально-економічних проблем. Висока ефективність ППП як форми взаємодії держави та бізнесу доведена досвідом багатьох країн світу. Ми вважаємо, що публічно-приватне партнерство є універсальним інструментом, що охоплює всі напрями реалізації фінансової політики в Україні та сприяє оптимізації бюджетно-податкової політики та політики державних видатків, стимулює інвестиційну та кредитну політику (див. рис. 3). Широке запровадження ППП (в документах [12; 14 – 18] – державно-приватне партнерство – ДПП) передбачено низкою державних нормативно-правових документів (рис. 4), за допомогою якого можна досягти певних цілей та виконати поставлені завдання.

У процесі аналізу наукових досліджень з теорії фінансової політики, ми виявили, що автори [1; 5; 9; 21; 22] схильні виділяти політику витрат первинною по відношенню до інших компонентів фінансової політики, а політика доходів (податкова) визначається, спираючись на конкретні економічні умови в країні і державні витратні пріоритети, тобто виходячи із необхідності їх здійснення, по-перше, для виконання функції держави, а по-друге, для реалізації державних цільових програм, сформованих відповідно до стратегії соціально-економічного розвитку на довгострокову перспективу. У цьому контексті ППП може бути спрямовано на зменшення державних витрат і дозволяє більш ефективно реалізувати державні цільові програми, що передбачено «Стратегією розвитку системи управління державними фінансами» [17] й уособлено у реформуванні системи державних закупівель. Це також висвітлено в «Основних напрямках бюджетної політики на 2013 рік» [15], де зазначено, що подальша стабілізація державних фінансів з метою стійкого економічного зростання передбачає:

- ✦ фінансування дефіциту державного бюджету переважно шляхом здійснення внутрішніх запозичень;
- ✦ підвищення ефективності здійснення капітальних видатків та встановлення частки інвестиційних витрат зведеного бюджету на рівні не менш як 5 відсотків валового внутрішнього продукту, а також удосконалення механізму їх розподілу і контролю за використанням;
- ✦ поліпшення менеджменту державних підприємств і удосконалення механізму контролю за діяльністю підприємств державного сектору економіки та відповідальності посадових осіб;
- ✦ активізації роботи з розширення джерел фінансового забезпечення розвитку дорожнього господарства шляхом залучення коштів інвесторів, зокрема на умовах публічно-приватного партнерства, у тому числі концесій.

Нагальною необхідністю на сучасному етапі розвитку української економіки є активна участь держави як у формуванні інвестиційного середовища, так і у прямому інвестуванні, що безпосередньо пов'язано із бюджетною політикою та політикою витрат. Як зазначено в «Програмі розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні» [14], це може бути реалізовано через розробку, затвердження і фінансування державних цільових програм, інвестиційних проектів; здійснення державних інвестицій через публічно-приватне партнерство; надання державних

гарантій, допомоги для оплати відсотків за кредитами та інших фінансових бюджетних інструментів (податкових канікул, субсидій, дотацій, трансфертів тощо) для приватних партнерів по інвестиційних проєктах.

Світові тенденції свідчать, що розвиток взаємодії держави та бізнесу є однією з найважливіших умов для формування ефективної інвестиційної політики, підвищення інноваційної активності в економіці, розвитку економічної та соціальної інфраструктури. Ми погоджуємося з думкою авторів [5], що на темпи економічного зростання значний вплив справляє співвідношення інвестицій у державному та приватному секторах: якщо різниця між обсягами інвестицій у державному та приватному витратах від'ємна, то зниження податкового навантаження зумовлює збільшення темпів економічного зростання і навпаки. Таким чином, фінансова політика в Україні повинна бути спрямована на збільшення приватних інвестицій та стимулюванні приватного сектора через зменшення податкового навантаження, що повністю відповідає цілям використання ППП та зазначено в «Державній програмі економічного і соціального розвитку України на 2012 р. та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 рр.» [16].

Покращення інвестиційного клімату та інвестиційної політики також пов'язане з проведенням націлених на економічне зростання структурних реформ, формування досконалого ринкового середовища, створення довіри між бізнесом та владою. Продаж українських підприємств іноземним власникам загрожує державі втратою економічної безпеки. За цих умов є безперечним той факт, що ППП стає одним з ефективних інструментів управління державними активами. При впровадженні цього механізму відбувається об'єднання ресурсів і потенціалів держави та приватного бізнесу, що призводить до підвищення ефективності використання наявних ресурсів, розподілу ризиків між приватним і державним сектором та їх мінімізації. Розвиток партнерства являє собою нові види організації діяльності, нові механізми регулювання.

У Програмі економічних реформ на 2010 – 2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [18], у рамках напрямку «Поліпшення бізнес-клімату й залучення інвестицій» наголошено, що несприятливий бізнес-клімат є основним чинником, що стримує інвестиції. Крім того, криза значно звузила внутрішні джерела для інвестицій, а міжнародні фінансові ресурси стали практично недоступними. Тому метою реформи є поліпшення бізнес-клімату та створення сприятливих умов для надходження інвестицій і забезпечення прискореного економічного зростання, що може бути досягнуто завдяки забезпеченню ефективності та прозорості функціонування механізмів публічно-приватного партнерства; встановленню методології оцінювання ефективності проєктів; забезпеченню прозорого механізму проведення конкурсів; запровадженню ефективної системи мотивації й контролю в органах, відповідальних за реалізацію проєктів публічно-приватного партнерства з боку держави.

ВИСНОВКИ

Фінансова політика проводиться з метою забезпечення відповідними фінансовими ресурсами реалізації державою і місцевими органами самоврядування покладених на них функцій. У довгостроковій перспективі вдосконалення системи управління державними інвестиціями має перед-

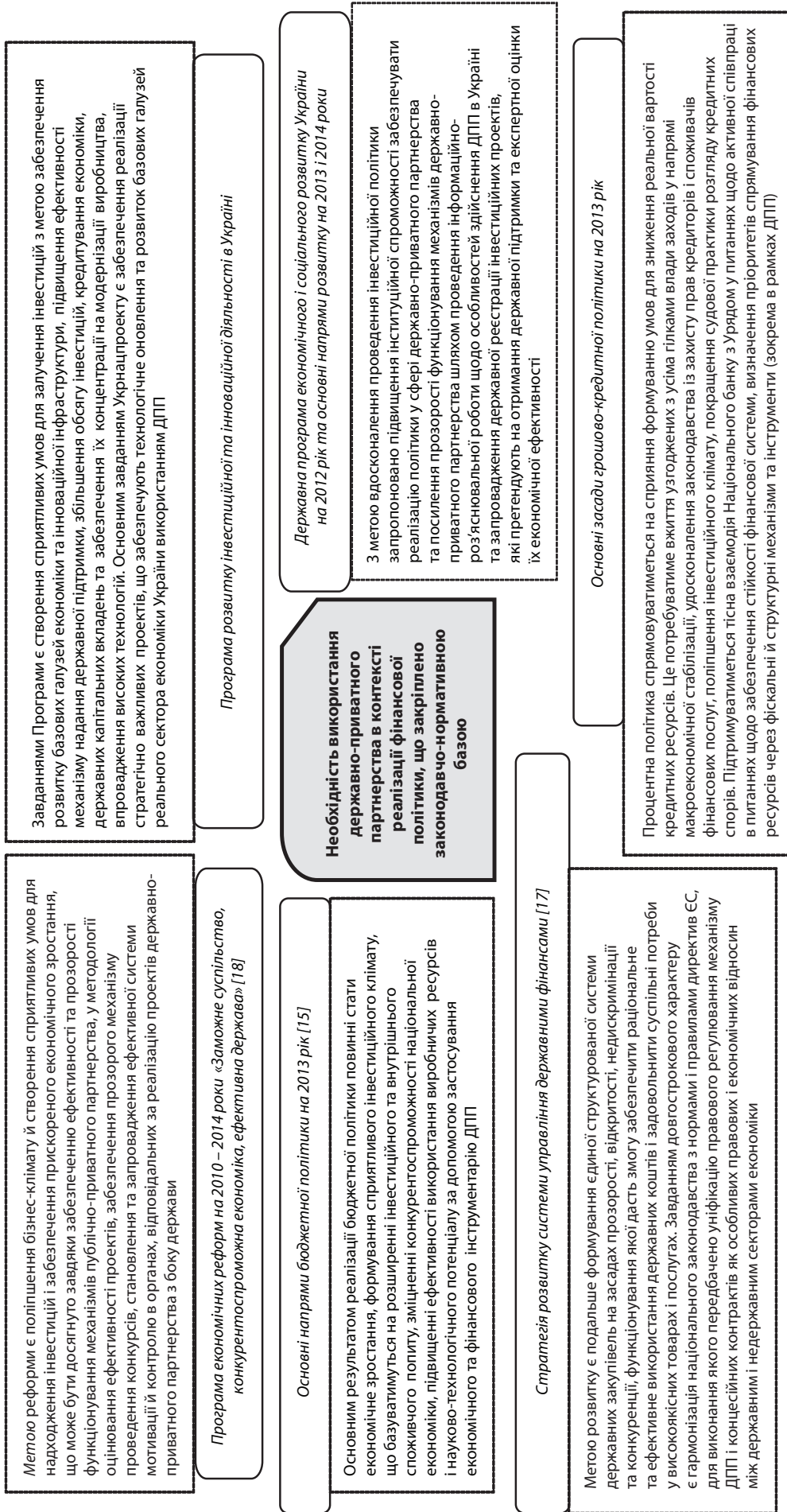

Рис. 4. Висвітлення цілей та завдань, пов'язаних із застосуванням публічно-приватного партнерства, представлених в законодавчо-нормативних актах України

бачати раціональне використання мінімального обсягу бюджетних ресурсів з метою створення сприятливих умов для збільшення інвестицій, а також спрямування інвестиційних коштів у галузі, пріоритетний розвиток яких відповідає державній економічній політиці. Для виконання завдань передбачається забезпечення оптимізації напрямів здійснення державних інвестицій з урахуванням державних і регіональних цільових програм розвитку галузей та територій, у тому числі із залученням приватних фінансових ресурсів, зокрема за допомогою публічно-приватного партнерства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Ватульов А. Фінансова політика країн із трансформаційною економікою / А. Ватульов // Вісник КНТЕУ. – 2011. – № 6. – С. 55 – 64.
2. Вахович І. М. Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізми реалізації: монографія / І. М. Вахович ; Луц. держ. техн. ун-т. – Луцьк : Надстир'я, 2007. – 495 с.
3. Вінник Т. А. Фінансова політика та її вплив на фінансовий потенціал України / Т. А. Вінник // Наука й економіка. – 2012. – № 4 (28). – Т. 1. – С. 14 – 17.
4. Гець В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / В. М. Гець ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозів. НАН України. – К., 2009. – 864 с.
5. Євроінтеграційний розвиток фінансової системи України: монографія / [І. Я. Чугунов, І. В. Запатріна, Ю. М. Бажал та ін.]; за ред. : І. Я. Чугунов ; Акад. фін. упр., Н.-д. фін. ін-т. – К. : Акад. фін. упр., 2009. – 471 с.
6. Жидяк О. Р. Сутність, напрями і складові фінансової політики в аграрній сфері економіки / О. Р. Жидяк // Вісник Університету банківської справи. – 2012. – № 2(14). – С. 14 – 17.
7. Зимовець В. В. Державна фінансова політика економічного розвитку / В. В. Зимовець. – К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2010. – 355 с.
8. Кудряшов В. П. Курс фінансів : навчальний посібник / В. П. Кудряшов. – К. : Знання, 2008. – 431 с.
9. Лазебник Л. Л. Щодо теорії фінансової політики: дослідження в координатах організаційно-економічних відносин // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 9(63). – С. 51 – 64.
10. Модернізація України – наш стратегічний вибір: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2011. – 432 с.
11. Молдован О. О. Державні фінанси України: досвід та перспективи реформ : монографія / О. О. Молдован. – К. : НІСД, 2011. – 380 с.
12. Основні засади грошово-кредитної політики на 2013 рік: Рішення Національного банку України від 05.09.2012 № 16 // Вісник НБУ. – 2013. – № 1 (203). – С. 7 – 46.
13. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2013. – 576 с.
14. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : Постанова, Програма Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 389 // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 80.
15. Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік : Постанова Верховна Рада України від 22.05.2012 № 4824-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 25. – ст. 253.
16. Про прийняття за основу проекту Закону України про Державну програму економічного і соціального розвитку : Постанова Верховної Ради України від 22.09.2011 № 3769-VI // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3769-17>>

17. Про Стратегію розвитку системи управління державними фінансами: Розпорядження, Стратегія, План Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 774-р // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 54.

18. Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» / Комітет з економічних реформ при Президенті України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/>

19. Рогатенюк Э. В. Финансовая политика государства: сущность, направления и виды // Э. В. Рогатенюк // Научный вестник: Финансы, банки, инвестиции. – 2009. – № 1 (2). – С. 40 – 44.

20. Салтикова В. Г. Фінансова політика держави: сутність, напрями та інструменти реалізації / В. Г. Салтикова // Вісник МСУ. Економічні науки. – 2011. – т. XIV. – № 1. – С. 107 – 112.

21. Танклевська Н. С. Фінансова політика сталого розвитку аграрних підприємств України: теорія, методологія, практика : монографія / Н. С. Танклевська. – Херсон : Айлант, 2010. – 376 с.

22. Фінанси: підручник / С. І. Юрій [та ін.]; ред. С. І. Юрій, В. М. Федосов. – К. : Знання, 2008. – 611 с.

23. Юхименко П. І. Теорія фінансів : підручник / П. І. Юхименко, В. М. Федосов, Л. Л. Лазебник та ін. ; за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 576 с.

REFERENCES

- Chuhunov, I. Ya., Zapatrina, I. V., and Bazhal, Yu. M. *Yevrointehratsiyni rozvytok finansovoi systemy Ukrainy* [European integration development of the financial system of Ukraine]. Kyiv: Akademiia finansovoho upravlinnia, 2009.
- Heiets, V. M. *Suspilstvo, derzhava, ekonomika: fenomenolohiia vzaiemodii ta rozvytku* [Society, government, economy: phenomenology interaction and development]. Kyiv, 2009.
- Kudriashov, V. P. *Kurs finansiv* [Rate Finance]. Kyiv: Znannia, 2008.
- Lazebnyk, L. L. "Shchodo teorii finansovoi polityky: doslidzhennia v koordynatakh orhanizatsiino-ekonomichnykh vidnosyn" [As to the theory of financial policy : a study in terms of the organizational and economic relations]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 9 (63) (2006): 51-64.
- [Legal Act of Ukraine] (2011).
- [Legal Act of Ukraine] (2013).
- [Legal Act of Ukraine] (2011). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3769-17>
- [Legal Act of Ukraine] (2013).
- Modernizatsiia Ukrainy – nash stratehichnyi vybir* [Modernization of Ukraine - our strategic choice]. Kyiv: NISD, 2011.
- Moldovan, O. O. *Derzhavni finansy Ukrainy: dosvid ta perspektyvy reform* [Public finances Ukraine : experience and prospects of reform]. Kyiv: NISD, 2011.
- "Osnovni zasady hroshovo-kredytnoi polityky na 2013 rik" [Basic principles of monetary policy in 2013]. *Visnyk NBU*, no. 1 (203) (2013): 7-46.
- Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovyshe Ukrainy v 2013 rotsi* [On the internal and external situation of Ukraine in 2013]. Kyiv: NISD, 2013.
- "Prohrama ekonomichnykh reform na 2010 – 2014 roky «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava»" [Economic reform program in 2010 - 2014 years "Prosperous society, competitive economy, effective government"]. <http://www.president.gov.ua/>
- Rohatenuk, E. V. "Fynansovaia polityka hosudarstva: su-shchnost, napravleniya y vydy" [The financial policy of the state: the nature, direction and species]. *Naukovyi visnyk: Finansy, banky, investytsii*, no. 1 (2) (2009): 40-44.
- Saltykova, V. H. "Finansova polityka derzhavy: sutnist, napriamy ta instrumenty realizatsii" [The financial policy of the state :

the nature, direction and implementation tools]. *Visnyk MSU. Ekonomichni nauky*, vol. 14, no. 1 (2011): 107-112.

Tanklevska, N. S. *Finansova polityka staloho rozvytku ahrarynykh pidpriemstv Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [The financial policy of sustainable development of agricultural enterprises of Ukraine: Theory, Methodology, Practice]. Kherson: Ailant, 2010.

Vinnyk, T. A. "Finansova polityka ta ii vplyv na finansovyi potentsial Ukrainy" [Fiscal policy and its impact on the financial potential of Ukraine]. *Nauka i ekonomika*, vol. 1, no. 4 (28) (2012): 14-17.

Vakhovych, I. M. *Finansova polityka staloho rozvytku rehionu: metodolohiia formuvannia ta mekhanizmy realizatsii* [The financial policy of sustainable development: methodology development and implementation mechanisms]. Lutsk: Nadstyr'ia, 2007.

Vatulyov, A. "Finansova polityka krain iz transformatsiinoiu ekonomikoiu" [Fiscal policy in countries with economies in transition]. *Visnyk KNTEU*, no. 6 (2011): 55-64.

Yurii, S. I. *Finansy* [Finance]. Kyiv: Znannia, 2008.

Yukhymenko, P. I., Fedosov, V. M., and Lazebnyk, L. L. *Teoriia finansiv* [Theory of Finance]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2010.

Zhydiak, O. R. "Sutnist, napriamy i skladovi finansovoi polityky v ahrarynii sferi ekonomiky" [The essence of the lines and the financial policy in the agricultural sector of the economy]. *Visnyk UBS*, no. 2 (14) (2012): 14-17.

Zymovets, V. V. *Derzhavna finansova polityka ekonomichnoho rozvytku* [State financial policy of economic development]. Kyiv: Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia, 2010.

УДК 330.101:677.03

МЕНЕДЖМЕНТ ЯКОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕКСТИЛЬНОЇ СИРОВИНИ

© 2014 СЕМАК Б. Б.

УДК 330.101:677.03

Семак Б. Б. Менеджмент якості та екологічної безпеки текстильної сировини

Мета статті полягає в розкритті ролі менеджменту та маркетингу у формуванні та оцінюванні якості та екологічної безпечності вітчизняної текстильної сировини та використання отриманої інформації для потреб розвитку ринку даної сировини і виготовленої на її основі продукції. У результаті проведеного дослідження було встановлено, що процес маркетингового менеджменту повинен бути побудований на основі глибокого вивчення потреб споживачів текстильної сировини та продукції на її основі і є однією із запорок успішного розвитку ринку екотекстилю в Україні. Розкрито роль та обґрунтовано необхідність запровадження екологічної стандартизації як необхідної передумови формування системи екологічного менеджменту якості та екологічної безпечності текстильної сировини для виробництва екотекстилю. Подальші дослідження повинні проводитися у сферах розробки систем контролю рівня якості та екологічної безпеки текстильної сировини для забезпечення її відповідності вітчизняним і міжнародним нормативним документам.

Ключові слова: менеджмент, маркетинг, якість, екологічна безпечність, текстильна сировина, стандартизація.

Бібл.: 10.

Семак Богдан Богданович – доктор економічних наук, доцент, професор, кафедра маркетингу, Львівська комерційна академія (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: bbsemak@ukr.net

УДК 330.101:677.03

Семак Б. Б. Менеджмент качества и экологической безопасности текстильного сырья

Цель статьи состоит в раскрытии роли менеджмента и маркетинга в формировании и оценке качества и экологической безопасности отечественного текстильного сырья и использования полученной информации для нужд развития рынка данного сырья и изготовленной на его основе продукции. В результате проведенного исследования было установлено, что процесс маркетингового менеджмента должен быть построен на основе глубокого изучения потребностей потребителей текстильного сырья и продукции на его основе и является одним из залогов успешного развития рынка экотекстиля в Украине. Раскрыта роль и обоснована необходимость введения экологической стандартизации как необходимой предпосылки формирования системы экологического менеджмента качества и экологической безопасности текстильного сырья для производства экотекстиля. Дальнейшие исследования должны проводиться в сферах разработки систем контроля уровня качества и экологической безопасности текстильного сырья для обеспечения его соответствия отечественным и международным нормативным документам.

Ключевые слова: менеджмент, маркетинг, качество, экологическая безопасность, текстильное сырье, стандартизация.

Библ.: 10.

Семак Богдан Богданович – доктор экономических наук, доцент, профессор, кафедра маркетинга, Львовская коммерческая академия (ул. Туган-Барановского, 10, Львов, 79005, Украина)

E-mail: bbsemak@ukr.net

UDC 330.101:677.03

Semak B. B. Textile Raw Material Quality and Ecological Security Management

The goal of the article lies in showing the role of management and marketing in formation and assessment of quality and ecological security of the domestic textile raw material and use of the obtained information for the needs of development of this raw material market and products manufactured on its basis. It was established in the result of the conducted study that the process of marketing management should be built on the basis of a deep study of needs of textile raw material and manufactured on its basis products consumers and is a key factor of successful development of the market of ecological textile in Ukraine. The article shows the role and justifies a necessity of introduction of ecological standardisation as a necessary prerequisite of formation of the system of textile raw material quality and ecological security management for manufacturing ecological textile. Further studies should be carried out in spheres of development of systems of control over the textile raw material quality and ecological security level for ensuring its correspondence with domestic and international regulatory documents.

Key words: management, marketing, quality, ecological security, textile raw material, standardisation.

Bibl.: 10.

Semak Bohdan B. – Doctor of Science (Economics), Associate Professor, Professor, Department of marketing, Lviv Academy of Commerce (vul. Tugan-Baranovskogo, 10, Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: bbsemak@ukr.net